

בס"ד
פרשה וארא
עלון תמ"ז

הלכות

רבי נתן מברכא

[אוצר היראה - צדיק, רני"ח]

✪ מה שהצדיק מליביש תורה גבוה בספורי מעשיות ושיחות חולין דייקא, ועל ידי זה מעורר בני אדם משנתם ומחזירים בתשובה, זה סוד מה שאחר חטא אדם הראשון כתוב, **וייעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם**, שזה בחינת מה שכל הסודות הגבוהים והנוראים והנפלאים מאד, נתלבשו בספורים של התורה הקדושה, כדי לעורר מהשינה והמיתה לכל באי עולם, שישבו כולם להשם יתברך.

✪ וזה גם-כן בחינת מה שיעקב אבינו עליו השלום, שהוא בחינת הפנים דקדושה בחינת כלליות השבעים פנים לתורה, הוכרח להתלבש בבגדי עשו; ועל ידי זה דייקא קיבל הברכות מיצחק, שזה בחינת שפע העשירות הנמשך על-ידי ספורי מעשיות הנייל.

✪ וזה גם-כן בחינת ספור החלומות ופתרון החלומות שעסק בהם יוסף הצדיק, שכל זה הוא בחינת ספורי מעשיות שיש בהם דברים גבוהים ועלמלים מאד. כי גם בהספורים והחלומות שמספרין העולם, יש בהם גם כן דברים גבוהים; רק שאין יודע ומבין כל זה, כי אם הצדיק האמת שהוא בחינת יוסף, ועל כן אף על פי שאחיו לא רצו להאמין שיש בחלומותיו וספוריו דברים גבוהים, **ויסופו עוד שוא אמתו על חלומותיו ועל דבריו**, אף על פי כן **ואתה מרום לעולם ה'**, כי סוף כל סוף עלה לגדולה דייקא על ידי החלומות ופתרונם, עד שכל הקיום של ישראל במצרים, ועיקר הגאולה שהיא בחינת התעוררות השנה, היה על ידו כמו שנאמר, **ויקח משה את עצמות יוסף עמו**.

✪ ועל כן כל הנביאים והצדיקים הקדמונים השתמשו גם כן בזה, כמו שמצינו בנבואת ישעיה ירמיהו יחזקאל ובשאר נביאים, ובפרט נבואת זכריה שהרבה מנבואם היה בדרך משל וספור מעשה. ובאמת גם אז היה קצת מישראל אומרים על יחזקאל הלא ממשל משלים הוא, ולא רצו להאמין שיש בגוף הספור והמעשה סודות נפלאים ונוראים, רק אמרו שהוא ממשל משלים כשאר מושלי משלים בשכלם האנושי.

✪ ובאמת הספורי מעשיות של הצדיקים הגדולים והנביאים יש סודות גדולים בעצם המעשה, שכל תיבה וכל ענין מרמז לדברים גבוהים מאד, כי מלושב בהם השבעים פנים לתורה ועל ידיהם דייקא מעוררין מהשינה. וזה גם כן בחינת הספורים הקדושים של האמוראים הקדושים, רבה בר בר חנה ורבי יונתן ורבי יוחנן ורבי יוסף ושאר הספורים והמעשיות המובאים בדברי רבותינו ז"ל, שבכולם יש בהם סודות גדולים ועליונים מאד, וכולם הם בחינת התעוררות השינה, לעורר בני אדם משנתם - שלא יישנו את ימיהם - ולהחזיר להם הפנים דקדושה על ידי זה, אם יזכו להתעורר על ידם.

סיפור

[שיחות שאחר ספורי מעשיות]

☺ מעשה אחד הלך מאביו, והיה במדינות אחרות ימים רבים אצל אחרים. ולזמן בא לאביו, והתפאר בעצמו שלמד שם אמנות גדול: לעשות מנורה התלויה (שקורין הענג לייכטער). וצוה להתאסף כל בעלי אומנויות הזה, והוא

✪ כי, אף על פי שזה היצר הרע של הצדיקים הוא בחינת מלאך הקדוש ממש, והוא רק בחינת דינים עליונים שלא זכו עדיין להמתיקם וכו', אף על פי כן גם הצדיקים שאינם זוכין להמתיק אלו הדינים ולשבר זה היצר הרע, שהוא מלאך הקדוש, יכול אחר כך להתגרה בהם כל כך, עד שיפיל אותם מאד, חס ושלום, ויטעה אותם מהשם יתברך, ויתעה אותם מאד כמו שטעו אז בעגל, לולי משה שעמד בפרץ והוציאם מזה, וכפר בעדם. וכן עברו כהנה וכהנה על כמה גדולים שהיו גדולים במעלה, ואחר כך נפלו מאד, רחמנא לצלן, וכל זה נמשך מבחינה הנייל.

✪ ועל כן אמרו רבותינו ז"ל, **ואל תאמין בעצמך עד יום מותך**. על כן צריכין תמיד לצעוק אל ה' ולסלק ולהשליך מאתו כל

החכמות שמהם כל הבלבולים, רק לילך באמת ובתמימות, ואז לעולם לא ימוט כי צעקה ותפילות ותחינות ובקשות מועילים תמיד, יהיה איך שיהיה.

חיי מוהר"ן

[תק"כ]

✪ היה אוהב מאד את העבודות הפשוטות וכו', והיה אוהב מאד מי שיכול לומר הרבה תחנות ובקשות בתוך הסדורים הגדולים וכו' (כנדפס בלקוטי תנינא סימן ק"ד).

✪ ואמר: **אני מקנא את ר"י חתן ר"י שיכול לומר הרבה**, [היינו שפה ברסלב, היה איש אחד שהיה רגיל לומר הרבה תחינות ותהלים ומעמדות בכל יום, ואמר רבנו זכרוננו לברכה שהוא מקנא את האיש הזה שיכול לומר הרבה]. וגם הוא בעצמו זכרוננו לברכה, קודם שהגיע לו החולאת הכבד שנסתלק על ידו, קודם לזה כל ימיו היה מזמר ומזמיר מירות הרבה בכל שבת ושבת ובמוצאי שבת, ומי שלא שמע אותו כשהיה מזמר בשבת **אזמר בשבחין** בליל שבת **ואסדר לסעודתא** בבוקר וכן שאר הזמירות **כל מקדש, ומנוחה ושמחה** וכו', לא שמע טוב מעולם, אשרי אוזן שמעה זאת, ואשרי מי שישמע זאת לעתיד בעולם הבא.

ויחזק לב פרעה ...

[ל.הלכות - שילוח הקן ד' - ו']

כי כל מה שעבר על ישראל ביציאת מצרים וקבלת התורה ואחר כך, וכל המלחמות לכבוש ארץ ישראל וכל מה שעבר עלינו אחר כך, הכל כאשר לכל עובר על כל אדם שרוצה לזכות לחיי עולם, שבהכרח שיעבור עליו כמה מיני מלחמות בלי שיעור ובכל פעם יותר; ובפרט בהתחלה, כמו שהיה ביציאת מצרים, שתכף כשבא משה אל פרעה להוציא את ישראל, התגרה בהם ביותר, ואמר **תכבד העבודה** וכו'.

✪ כי הסטרא אחרא, כשרואה שבא צדיק אמתו בחינת משה, ורוצה להוציא איש הישראלי מגלות נפשו, הוא מתגרה ומתגבר עליו יותר ויותר, ומכביד עליו עול העולם הזה והתאוות והפרנסה, עד שקשה עליו לזוז ממקומו לשוב להשם יתברך.

✪ אבל דרך ישראל - עם קדוש - שהם תופסין אומנות אבותיהם בידיהם, ובכל פעם הם צועקים אל השם, ועל ידי זה הם מכניעין בכל פעם פרעה וחילולתיו - שהם הסטרא אחרא וכתותיהם; אבל אף על פי שמכניעים אותם, הם חוזרין ומתגברין בכל פעם. וכן פעם אחר פעם כמה פעמים, כמו פרעה שבכל עת שבא עליו איזה מכה נכנע קצת, אבל אחר כך חזר והתגבר, כמו שכתוב: **ויחזק לב פרעה וכבד את לבו** וכו'.

✪ ואפילו אחר שהביא השם יתברך עליו כל העשר מכות והוכרח להוציא את ישראל ממצרים, חזר וקיבץ כל חיילותיו ורדף אחריהם, וכמו כן ממש עובר על כל אדם בכל זמן, וכל אחד יכול להבין בעצמו כל זה לפי בחינתו וערכו איך שעוברים עליו כמה עליות וירידות, כמה וכמה פעמים, שכל זה נמשך מבחינת הנייל, בחינת גלות מצרים.

✪ כי עיקר הגלות הוא גלות הנפש, וכל הגליות מכונים בשם מצרים, וכל זה נמשך מעניין הנאמר בהשיחות הנייל (לקוטי מוהר"ן א', ע"ב), שיש כמה בחינות ביצר הרע; ומריבוי הכוחות והבחינות שיש בהיצר הרע, משם נמשך כל זה מה שבכל פעם מתגבר מחדש.

✪ ואפילו לאחר מתן תורה שכבר פסקה זוהמתו והיה להם חירות ממלאך המוות וכו', וזכו לקדושה נפלאה ונוראה, אף על פי כן התגרה בהם אחר כך, עד שהחטיא קצתם בחטא העגל. והדבר פלא מאד מאין נמשך זאת, שאחרי שפסקה זוהמתו וזכו לנבואת פנים בפנים, יפלו אחר כך כל כך? אך כל זה נמשך מעניין הנייל, שיש כמה בחינות ביצר הרע, ואפילו צדיקים גדולים ונוראים יש להם יצר הרע שהוא מלאך הקדוש וכו' וכו', ומשם נמשך כל הנסיונות המבוארים בתורה שנסו אבותינו את הקדוש-ברוך-הוא.

[לקוטי תפילות - תפילה י"ח]

● יהי רצון מלפנך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שנוכה לעורר רחמיך וחסדיך האמתיים עלינו, על עם עני ואביון כמונו היום, על עם ממושך וממורט, הנפוצים על ההרים כצאן אשר אין להם רועה, צאן נדח ואין מקבץ. ותפר כעסך מעמנו, ותמתיק ותבטל חרון אפך מעלינו, ויגולו רחמיך על מדותיך ותשיב פניך אלינו. ותחמול עלינו בחמלתך הגדולה, ותשלח לנו צדיקי אמת מנהיגים אמתיים דקדושה, שיהיגו אותנו ברחמים, ויכניסו השגת התכלית האחרון בלבנו ובשכלנו, עד שנוכה על ידם לרדוף ולרוץ כל ימינו להשיג התכלית האמתית, ונשליך כל תאוות עולם הזה אחרי גווינו, ונשים כל מגמותינו וכל חפצנו וכל תשוקתנו וכל יגיעותינו וכל טרחותינו רק בשביל התכלית האחרון האמתית, כרצונך הטוב באמת.

● רבונו של עולם, אתה לבד ידעת עוצם הרחמנות שיש עלינו עכשיו בדור הזה, על כל עמך ישראל בכלליות ובפרטיות, על כל אחד ואחד מישראל, כי הכל חפצים ליראה את שמך, והכל תאבדים ומשתוקקים ומצפים ומחכים להתקרב אליך באמת. וכל איש אשר יודע את נגעי לבבו, מצפה ומחכה לרופא נאמן, מנהיג אמתית, שיקרב אותו וירפא תחלואי נפשו ומכאוביו. ואין מי שיעמוד בעדנו, כי לקחת ממנו מחמד עינינו, על הצדיקי אמת ומנהיגים אמתיים. והסתרת פניך ממנו, ואין לנו לא מנהיג ולא מנהל אמתית, שיוכל להנהיג אותנו לקרבנו לעבודתך באמת.

● מריה דעלמא כולא, אתה ידעת את מכאובנו, ואת צעקתנו שמעת מפני נוגשיו. קומה בעזרתנו בעת צרה הזאת, בעוקבא דמשיחא, בתוקף מרירות גלות הנפש והגוף, כי אין לנו שום שכל ודעת איך לרצות ולפייס אותך, ואיך לקרוא אותך שתשיב פניך אלינו.

● אבינו שבשמים, חמול עלינו, אבינו שבשמים אל תסתור פניך ממנו, מושל בכל מלך על כל הארץ, שלח לנו מנהיג ומושל אמתית דקדושה, שיוכל להנהיג אותנו ברחמים, כאשר ישא האומן את היונק לקרבנו לעבודתך באמת. תן לנו מנהיג אמתית כמו משה רבנו עליו השלום, כי ישראל היו שקועים במצרים במי"ט [בארבעים ותשעה] שערי טומאה, ולא היה אפשר שיצאו משם כי אם על-ידי משה רבנו. וחמלת עליהם, וגזרת על משה שילך משה ויגאלם, אף על פי שמשה רבנו מגודל ענוותנותו היה מסתיר פניו, ולא רצה לקבל הממשלה והמנהיגות. אבל אתה חמלת על עמך ישראל וגזרת שילך בעל כורחו, והיית עמו תמיד עד שזכה לגאלם.

● והנה עכשיו בעוונותינו אנו שקועים בגלות יותר מגלות מצרים, ואתה יודע שאין מי שיוכל לעזור אותנו, כי אם מנהיג אמתית שיהיה בבחינת משה רבנו עליו השלום. על כן רחם עלינו למען שמך, ושבור והפר כעסך מעלינו, ושלח רחמנות בלב המנהיג האמתית שיחמול עלינו וישיב פניו אלינו, ויקבל המנהיגות והממשלה, וינהיג אותנו ברחמי, ויקרבנו לעבודתך באמת.

כל הדברים והסיבות והחסדים שראית בעיניך בענין התגלות גדולת הצדיק אור החדש הנפלאות, חזק ואמץ לעיין היטב בכל פעם בדבר רבינו הנורא ז"ל בכל עוז, לבחור לך איזה עת בכל יום לעיין בדבר רבינו הנורא, ולהשתדל לעסוק בכל עוז בענייניו הקדושים, **ואם לא עכשיו אימת!** כי הזמן הולך והומה וימינו כצל עובר ולא ישאר לך רק מה שתחטוף אמת בלבך.

✍ ואם אמנם האמת מושלך עתה, אל תיפול בדעתך משום דבר שבעולם, חזק ואמץ לשמח נפשך בכל מה דאפשר, ובטח בה' כי לא יעזוב אותך ורחמי ה' יתברך מגיעים גם עלך בכל עת, ה' יתברך עושה נפלאות חדשות נפלאות פלאי פלאות בכל עת, ויש צדיק נורא שעל ידו נתהפך הכל לטובה; ואם אין אתה יכול להביץ זאת, על כל פנים תאמין בזה ומעט אתה יודע והשאר תאמין באמונה שלמה שהוא לנו זכות וישועה רבה לנצח, מה שזכינו להיות בחלקו של רבינו הנורא והנשגב מאד מאד אשר וכו', וברוך אלקינו שהבדילנו מן התועים החולקים על נקודת האמת כזה. זאת נחמתינו בענייניו ואת שמחתינו ובה יש לך במה לשמח נפשך בכל אשר עובר עליך, וכבר הבטיחנו בלילה קודם הסתלקותו הנורא **שהוא הולך לפנינו ואין לנו לדאוג.**

שים לבך היטב, ותסתכל ותתבונן היטב היטב בכל דיבור ודיבור של רבינו ז"ל, כי הם כמו אגרת הנכתב לחברו ותלמידו, אני מקווה לכתוב לך בכל פעם דברי אמת מה שיזמין ה' בידי, כי כל דברי נובעים מרבינו ז"ל הקדוש.

עצות

[לקוטי עצות - צדיק, כ"ט-ל']
 ● לכל דבר יש תכלית, ולזה התכלית יש עוד תכלית אחר, גבוה מעל גבוה. ועיקר הוא התכלית האחרון, שהוא מעשוע עולם הבא, שהוא עיקר התכלית האחרון של כל הבריאה, ושל כל הדברים שבעולם. אבל אין מי שיוכל להשיג ולתפוס במחשבתו התכלית הזה, כי אם הצדיקים. וכל אחד מישראל לפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק, כן מקבל ממנו זה התכלית, כפי מה שמשבר הכעס ברחמנות. ועל ידי זה יזכה להגיע להתכלית, בכל דבר שבעולם, שזה העיקר.

● לפעמים הצדיקים בורחים משררה ומנהיגות ואינם רוצים להנהיג את העולם, והם תולים זאת בקטנותם, ואומרים שאינם ראויים להנהיג העולם. ובאמת הוא מחמת שנשתלשל בהם חרון אפו והסתרת פני השם יתברך, שבא על ידי התמעטות האמונה. ועל ידי שמשברין הכעס ברחמנות, על ידי זה נמתק החרון אף, ואזי הצדיקים מקבלין המנהיגות, וזוכה העולם למנהיג אמת שיהיגם ברחמים.

יראה להם חכמתו בזה האמנות. וכן עשה אביו. וקבץ כל הבעלי אומנויות הזאת לראות גדולת הבר, מה שפעל בכל הימים האלו שהיה ביד אחרים.

● והבן הוציא מנורה אחת שעשה, והיתה מגונה מאד בעיני כולם. ואביו הלך אצלם, וביקש מאתם שיגלו לו האמת. והוכרחו להודיע לו האמת, שהיא מגונה מאד. והבן התפאר: הלא ראיתם חכמת אומנותי. והודיע לו אביו שלא נראה יפה בעיני כולם.

● השיב לו הבן: אדרבא! בזה הראיתי גדולתי. כי הראיתי לכולם חסרונם. כי בזאת המנורה נמצאים החסרונות של כל אחד מהבעלי אומנות הנמצאים כאן. הלא תראה, שאצל זה מגונה חתיכה זו, אבל חתיכה אחרת יפה אצלו מאד. ואצל אחר להפך. אדרבא, זאת החתיכה שהיא מגונה אצל חברו היא יפה ונפלאה בעיניו, רק זאת החתיכה מגונה. וכן אצל כולם: מה שרע בעיני זה היא יפה בעיני חברו, וכן להפך. ועשיתי מנורה זאת מחסרונות לבדם, להראות לכולם שאין להם שלמות, ויש לכל אחד חסרון. כי מה שיפה בעיני הוא חסרון בעיני חברו, אבל באמת אני יכול לעשות כתיקוני.

● אם היו יודעים כל החסרונות והנמנעים של הדבר, היו יודעים מהות הדבר, אף שלא ראו אותו מעולם.

● גדולים מעשי השם. אין אדם דומה לחברו, וכל הצורות היו באדם הראשון. היינו, בתיבת אדם לבד, היו נכללין כל הצורות הללו. וכן בשאר דברים. כל המאורות היו נכללין בתיבת אור לבד, וכן כולם, היינו כל מעשה בראשית. ואפילו העלין של האילן, אין אחד דומה לחברו וכו'. והאריך בענין זה הרבה מאד. ואמר אז, שיש חכמות בזה העולם, שיכולים לחיות עם החכמות לבד, בלי שום אכילה ושתיה; והאריך אז בשיחה נפלאה ונוראה.

מכתב

[מספר אבי הנחל - מכתב ד"ש]
 ✍ נא בני חמדת לבי, הסתכל היטב על תכליתך והחזק בתורת ה', לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי התורה; ותזכור היטב את כל הדברים של קדושת התורה ותפלה ניוגנים וריקודים שמחה, בפרט בשבת ויום טוב, שראית ממני בבית ואם לא עכשיו אימתית כי ימינו כצל עובר והזמן הולך והומה ולא ישאר לך רק מה שתחטוף בכל יום, נקודות טובות של תורה ותפלה ומעשים טובים. אל תיפול בדעתך משום דבר שבעולם, אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל.

✍ נא בני חביבי כנפשי, חזק ואמץ בכל כוחותיך, לעיין היטב בכל פעם בספרי רבינו ז"ל הנמצאים אצל חותנך, מה מאד נהניתי לבחור לך איזה שעה בכל יום לעיין בספרי רבינו ז"ל; מה מאד נהניתי מאשר כתבת לי אשר אתה בשמחה; כצל ימינו על הארץ והיום קצר והמלאכה מרובה ואם לא עכשיו וכו'.

✍ חזק בני ואמץ בכל כוחך, ללך בדרך הישר והאמת, בעל החסד והרחמים יוליכך בדרך הישר אל נקודת האמת לאמתיתו שהוא המנוחה והנחלה בלי קץ וסוף; וזכור היטב את

רפ"ש:
עמרם מסעוד בן לאה
משה חיים בן סולטנה